

53 . Bucșani | Județ: Giurgiu | Punct: microzona Bucșani | Anul: 2004

Anul: 2004

Cod RAN: 101387.01;101387.02;101387.03;101387.04;101387.05;101387.06;101387.07

Perioade: Preistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului

Categorii sit: Domestic

Autori: Adrian Bălășescu, Carmen-Cornelia Bem, Cătălin Bem, Irina Dumitru, Mihai Florea, Ionuț Fronescu, Dan Grigore, Constantin Haită, Marius Ignat, Silvia Marinescu Bîlcu, Cristina Muja, Cătălin Nicolae, Elek Ioan Popa, Traian Popa, Valentin Radu

Instituții: Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, CIMEC - Institutul de Memorie Culturală, București, Muzeul Național de Istorie a României, Universitatea București, Facultatea de Geologie, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Muzeul Național de Istorie a României, Școala Generală Buftea, Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, Universitatea București, Facultatea de Biologie_, Institutul de Arheologie "Vasile Pârvan", București, Universitatea București, Facultatea de Biologie_, Muzeul Național de Istorie a României, Universitatea București, Facultatea de Biologie_, Muzeul Județean "Teohari Antonescu", Giurgiu, Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare

Raport

Zona noastră de interes (ceea ce am definit prin microzona Bucșani) este limitată spre S de confluența Neajlovului cu Dâmbovicul, iar spre N de curba generală de nivel de 100 m. Regiunea apare geomorfologic excepțional de bine individualizată, alături de lunca și terasele Neajlovului dintre cele două limite naturale participând la conturarea unei zone unitare și interfluviul dintre Neajlov și Dâmbovic și lunca acestuia din urmă, aprox. pe 4 km în amonte de confluență.

Pe aprox. 8,5 km liniari de vale (în linie dreaptă), între îngustarea din nordul satului Dealu și confluență (în dreptul satului Vadu Lat) lunca nu are mai mult de 1,6 km lărgime, pe alocuri aceasta nedepășind chiar 600 m. Este singurul tronson de pe cursul mijlociu al Neajlovului care se prezintă sub această formă, fiind diferit de întregul văii din aceste perspective. Mai mult, terasele sunt relativ înalte și abrupte, evident, procentul (chiar și astăzi) al zonelor mlăștinoase este superior în această porțiune din vale, inundațiile altfel își cuantificau consecințele în astfel de condiții. Caracteristicile topografice și implicațiile acestora au impus o anumită densitate a tell-urilor gumelnițene și, mai ales, a evoluției stratigrafice și istorice a acestora. De asemenea, nu trebuie excluse și anumite diferențe de mentalitate a comunităților din această zonă. Faptul că atât în nordul, cât mai ales în sudul zonei noastre de interes, tell-urile sunt mult mai mari în suprafață, mai înalte și mult mai rare nu poate fi explicat decât prin suma caracteristicilor acesteia.

În segmentul de vale individualizat (dar în care am inclus, după cum aminteam, și interfluviul Neajlov-Dâmbovic și o parte a luncii acestuia din urmă) au fost descoperite 17 așezări preistorice – două Boian-Giulești, zece gumelnițene¹ (unele având sigur un nivel superior încadrabil în ceea ce se cunoaște despre faza B1 a culturii) și cinci probabil din epoca bronzului (una dintre acestea părând a aparține culturii Coslogeni).

Tell-ul gumelnițean din punctul La Pod, situat în lunca, uneori inundabilă primăvara, a Neajlovului, la cca. 75 m de albia sa actuală, nu este unul dintre cele mai impresionante ca dimensiuni. Are un diametru maxim, pe direcția E-V de 67 m (și doar 56 m pe direcția N-S). Înălțimea sa, calculată de la nivelul luncii nu depășește 3,2 m, dar se pare că nu aceasta este grosimea depunerilor antropice. Taluzarea unei intervenții moderne din extremitatea vestică a așezării (în campania 1998), continuată printr-un sondaj de 2x2 m pentru surprinderea momentului inițial al locuirii și a legăturii acestuia cu depunerile naturale, au relevat faptul că stratigrafia nu are o amplitudine mai mare de 2,8 m. Primul nivel, de jos în sus, s-a format în cursul unei locuiri Gumelnița A1, iar următoarele două, relevând elemente Gumelnița B1. Între aceste niveluri,

individualizate din această cauză, apar bine evidențiate depuneri aluviale datorate revărsărilor Neajlovului.

Obiectivul principal al campaniei 2004 a îmbrăcat trei aspecte - acela de a finaliza cercetarea nivelului superior (convențional numit N1) din suprafața ? (mai cu seamă zona menajeră din sudul acesteia), de a continua cercetarea aceluiași nivel în suprafața β (locuințele 2, 4, 11 și 12) și de a definitiva conservarea, pentru un viitor pe care îl dorim nu foarte îndepărtat, a nivelului intermediar, în suprafața ?.

De asemenea, campania 2004 a avut în vedere și realizarea unor carotaje într-o serie de puncte identificate anterior, pentru verificarea stratigrafiei și/sau a încadrării cronologice.

În suprafața ? au fost cercetate resturile menajere din sudul tell-ului, pe o suprafață de 120 m², atingându-se nivelul de inundație care separă ultimele două niveluri ale stațiunii. Materialul arheologic (aflat în studiu la sediul MNIR București), incluzând aici și resturile osteologice, are toate caracteristicile care definesc o zonă menajeră.

Practic, în suprafața ?, cercetarea nivelului superior poate fi considerată încheiată². Conservarea este, de asemenea definitivată. A fost acoperită cu folie de plastic și pământ o suprafață totală (incluzând și campaniile 2002-2003) de aprox. 1000 m². Cercetarea nivelului intermediar astfel protejat va fi posibilă numai în condițiile obținerii unor fonduri importante. De aceea, conservarea a fost gândită să asigure o protecție pe o perioadă îndelungată.

În suprafața β a continuat cercetarea cu precădere a Loc11 și Loc12. Cea dintâi este construită în aceeași tehnică, majoritară pentru nivelul superior de la Bucșani Pod – suspendată pe butuci de lemn, scunzi, neîngropați. De o atenție deosebită s-a bucurat cea de-a doua încăpăre a acesteia (Loc11/2), a cărei dimensiuni – 4,2x2,2 m - o indică a fi mai degrabă un soi de anexă. Ceea ce ne-a determinat să abordăm întrucâtva deosebit cercetarea acesteia este cantitatea enormă de ceramică, resturi osteologice (mai cu seamă fragmente de mari dimensiuni de cranii de bovine!), incluzându-le și pe cele de micromamifere (atinse de foc, deci nefiind contemporane), semințe etc. Cazul anexei Loc 11 este unic în cadrul nivelului superior al tell-ului, toate celelalte spații construite fiind extreme de puțin generoase în ceea ce privește inventarul arheologic (exceptând ceramica). De aceea, am procedat la o caroieră suplimentară, care să permită o mai bună înregistrare spațială a tuturor materialelor. Carourile de 2x2 m au fost suprapuse de carouri de 0,5x0,5 m, întregul sediment (având un volum de aprox. 700 l) fiind dat la sită³ de 1 mm. Datorită fragilității deosebite a resturilor osteologice am încercat, înaintea ridicării sedimentului, restaurarea in situ, mai ales în cazul mandibulelor de bovine, pentru o prelevare care să asigure o mai bună conservare.

Tamisarea, urmată de trierea materialului rezultat au relevat primele resturi carpologice (grâu, orz și o altă cereală încă neidentificată), inclusive amprente, resturi ihtiologice, numeroase așchii de silex și o cantitate impresionantă de resturi de mamifere (bovine, ovicaprine, câini, iepuri, urși, cervide etc.) și micromamifere.

Datorită condițiilor meteo din vara anului 2004, cercetarea Loc 12 a fost realizată numai în proporție de aprox. 50% (nivelul de abandon și cel de distrugere, parțial). Ca și în cazul celorlalte construcții cercetate în campaniile anterioare, aceeași cantitate impresionantă de vase și alte piese ceramice fusese depusă pe resturile incendiate ale pereților, după dărâmarea lor. Deocamdată nu știm exact tipul constructiv, campania 2005 având ca obiectiv și rezolvarea acestei probleme.

Verificarea mai vechilor situri identificate în microzona Bucșani s-a realizat cu ajutorul carotajelor.

În punctul La Dănel, situat pe un bot al terasei stânga a Neajlovului, s-a confirmat existența unei locuiri din epoca bronzului (fragmente ceramice interceptate de carotieră fiind însoțite și de chirpic mărunțit).

De asemenea, pe terasa stânga a Neajlovului au fost practicate în punctul Ferma de Tăurași, la o distanță de 300 m între ele, două serii de carotaje. Cea dinspre N nu a relevat existența vreunei prezențe antropice preistorice. În schimb, datele oferite de cea de-a doua serie de carotaje, fragmente ceramice și de chirpic, par a indica o stațiune gumelnițeană. Deocamdată nu avem certitudini în ceea ce privește încadrarea cultural-cronologică exactă, dimensiunile și mai cu seamă tipul stațiunii. Sondaje viitoare pot elucidă aceste elemente.

În plus, în campania din vara anului 2004 s-au prelevat 16 probe pentru datare arheomagnetică de către

dna Cristina Panaiotu și dl Cristian Panaiotu, cadre didactice ale Facultății de Geologie București. Distribuite aprox. în mod egal între două structuri de combustie (vetrele Loc2 – din suprafața ?, Loc11 – suprafața β), probele vor conduce cel puțin spre niște date care pot concura la stabilirea unei cronologii relative în cadrul nivelului superior al tell-ului. Marcând data incendiului final al locuințelor, posibila identitate a valorilor absolute a rezultatelor ar confirma ipoteza noastră privind simultaneitatea incendiarii (și astfel intenționalitatea ei). Aflate în lucru, probele vor fi prelucrate până la debutul campaniei 2005. [C. Bem]

Principalele caracteristici stratigrafice ale carotelor din campania 2004

Ionuț Fronescu

În campania din vara anului 2004, în microzona Bucșani au fost efectuate trei serii de carotaje în trei puncte: Ferma de Tăurași I, Ferma de Tăurași II și La Dănel, în scopul verificării punctelor descoperite.

În punctul Ferma de Tăurași I au fost efectuate patru carotaje pe o direcție aprox. N–S la o distanță de 2 m una față de alta ajungându-se la o adâncime de 1 m. Astfel au fost identificate trei niveluri stratigrafice:

- argilă galben roșcată, cu o structură cu agregate bine dezvoltate și fisurație prismatică, relativ omogenă, foarte compactă – grosime relativă (deoarece nu a fost traversată în întregime) 0,2-0,3 m (în bază).

- silt fin brun gălbui, cu structură cu agregate fine și fisurație ușor prismatică, omogen, compact – grosime 0,3-0,4 m.

- argilă siltică brun mediu, cu structură cu agregate fine și fisurație prismatică, omogenă, compactă bogată în materie organică, conține fragmente fine (sub-centimetrice) și rare de cărbune și galeți de cuarțit de dimensiuni milimetrice 0,03 m, grosime 0,4 m.

În punctul Ferma de Tăurași II au fost efectuate zece carotaje pe o direcție aprox. E–V la aceeași distanță ca și cele efectuate în primul punct, ajungându-se la adâncimea de 1,1 m. Stratigrafia surprinsă este similară celei din punctul Ferma de Tăurași I, cu excepția faptului că nivelul de silt fin conține frecvent fragmente ceramice și chirpic de dimensiuni variabile (maxim 5 cm) care conferă stratului și o structură granulară. Acest nivel conține relativ frecvent granule de cuarțit milimetric.

În punctul La Dănel au fost efectuate patru carotaje pe o direcție aprox. E–V, adâncimea maximă atinsă fiind de -0,7 m. Din intervalul -0,3-0,6 m au fost extrase, împreună cu sedimentul și un număr de fragmente de ceramică din epoca bronzului.

Raport rezumativ arheozoologic

Elek Ioan Popa, Adrian Bălășescu, Valentin Radu, Marius Ignat

În campania anului 2004, principalul obiectiv arheozoologic a fost determinarea specifică și înregistrarea datelor biometrice și tafonomice, dar și evidențierea detaliilor privind vârsta de sacrificare a animalelor sau sexul acestora, relevate de întregul resturilor osteologice descoperite în campaniile anterioare. Au fost astfel determinate specific și înregistrate corespunzător în baza de date aprox. 2000 de resturi macrofaunistice.

Eșantionul faunistic din tell-ul Bucșani Pod devine, astfel, unul dintre cele importante prin NR determinate dar și prin faptul că cercetarea nivelului superior al stațiunii se apropie de caracteristicile unei săpături exhaustive.

Campania anului 2005 va avea ca obiectiv principal finalizarea cercetărilor arheozoologice în cazul nivelului superior. Imaginea generală conturată încă din campaniile trecute va putea fi astfel întregită.

Note

- 1. Am repertoriat 14 puncte cu material gumelnițean, dar două sunt dispărute (Bucșani VI și VII), iar alte două indică mai degrabă prezența unui material remaniat care nu poate defini o așezare (Bucșani XII a-b – sondele în apropierea tell-ului de La Pod, în luncă).

-
2. În campania 2004 s-a realizat și desenarea profilului magistral (în zona centrală a tell-ului, pe 46 m) și eșantionarea acestuia în vederea obținerii de secțiuni micromorfologice, deja impregnate și aflate în lucru.
 3. În albia Neajlovului
-

Informații suplimentare online

[Raportul 3078 din cronică.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
